

ABONAMENTUL:
 Pe un an . . . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— "
 Pe 3 luni . . . 7.— "
 Pe o lună . . . 2.40 "
Pentru România și străinătate:
 Pe un an . . . 40.— franci.
Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMANUL

REDACTIA

și ADMINISTRATIA
 Strada Zrinyi Nrul 1/a
 INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.
 Multumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrisurile nu se în-
 napoiază.

Importante tratative diplo- matice și politice în Roma.

Arad, 11 Mai 1915.

„Pester Lloyd”, scrie în numărul său de ieri, Luni, despre atitudinea Italiei:

„Azi toate privirile sunt îndreptate spre Italia, singura mare putere europeană care până acum nu s'a amestecat în războiu. Acum câteva zile un ziar parisian a făcut observația înțeleaptă, că aspectul ce-l dau luptele pline de jertfe ale marilor puteri beligerante, nu prezintă pentru națiunile cari nu iau parte în războiu o deosebită pildă atrăgătoare. Aceasta a spus-o ziarul parisian având-o în vedere pe Italia, și nu a spus-o fără colorit de invidie despre soarta unui popor, căruia i s'a dat să se bucure de pace, în vreme ce în jur de el în Europa zângănesc armele și popoarelor li se reclamă nemaipomenite prestațiuni de jertfă.

Până azi națiunea italiană a luat parte în războiul gigantic numai cu simpatiile sau antipatiile ei, numai în lupta părerilor antagoniste. De fapt opinia publică a regatului s'a divizat în două tabere aproape chiar în zilele prime ale războiului, cari tabere au fost deosebite prin denumirile pregnante primite curând de *neutrali* și *intervenționaliști*, deoparte aderenții concepției, că Italia trebuie să fie numai spectatoare, neutrală, la încăierarea europeană, iar de altă parte aderenții participării active la războiu. Neutralii, cari în cursul discuției au fost simțitor dați îndărăt, argumentau în favorul punctului lor de vedere, că Italia are posibilitatea să obțină pe cale pașnică însemnate avan-

taje, corespunzătoare dorințelor ei naționale, fără ca să mai aplice forță armată. Ziarele ambelor tabere fac și mai pătimășă discuția, iar ce privește ziaarele intervenționale, acestea și-au însușit un fel de gândire, care duce totdeauna la declarația că războiul e util, necesar, ba chiar și din punct de vedere moral nu se pot face contra-obiecțiuni. Lupta de păreri a fost dusă nu numai în presă, ci și în adunări și în stradă și de multe ori s'au întâmplat, d. ex. în Milano, demonstrațiuni sângeroase. Guvernul în sfârșit a încercat să pună zăgazuri agitației publice, oprind printr'o ordinațiune întrunirile publice, care ordinațiune în tot cazul a fost mai mult în favorul propagandei neutralilor. De atunci apropierea între cele două tabere privitor la scopul final a progresat, iar acum mai continuă pe alocurea numai discuția asupra mijloacelor.

Imediat după izbucnirea războiului, cabinetul Salandra a declarat, cum se știe, că politica oficială a regatului e cea a neutralității, a cărei păstrare a fost făcută pendentă de influința războiului european asupra intereselor Italiei. Dar la declarațiile guvernului se provoacă atât aderenții păcii, cât și războiniciei, iar aceste declarații în nici un caz n'au putut să pună zăgazuri agitației sgomotoase a elementelor ostile nouă și Germaniei. Acum câteva zile, festivitățile dela Quarto ne-au oferit barometrul pentru cunoașterea încordării, care și-a ajuns apogeul. Camera italiană, a cărei convocare la început era proiectată pentru 12 Mai, a fost convocată acum numai pentru 20, și mulți aduc acest dat în legătură cu hotărîrea, care se va lua până atunci. Suntem conștii de seriozitatea situației, credem însă

că suntem îndreptățiți în așteptarea noastră, că guvernul italian va rezista spiritelor războinice din țară și își va da silința să mențină pentru poporul italian binecuvântările păcii.

Din Roma vine știrea, că ieri regele Victor Emanuel al Italiei a primit pe d. Giolitti într'o audiență care a durat 50 de minute. Ziarele iau ca sigur, că după amiazi primul-ministru d. Salandra va avea o întrevedere cu d. Giolitti.

Cu prilejul sosirii la Turin d. Giolitti a fost obiectul unor manifestații ostile din partea naționaliștilor. Studenții manifestanți aclamau războiul. (P. Ll)

„Giornale d'Italia” află din Milano, că d. Giolitti va sosi la Milano, unde va participa la o conferență a deputaților, care conferență se va ține Joi sub prezidiul dlui Giolitti și va decide în chestia războiului. Ziarul italian — spune P. Ll. — nu dă crezare acestui svon, deoarece guvernul va hotărâ în această chestie cu abandonarea oricărei ingerințe externe.

„Wiener Allgemeine Zeitung” publică în numărul său de azi, Marți, un articol intitulat „Austro-Ungaria și Italia”, în care între altele scrie următoarele:

— *Dela izbucnirea războiului a început o acțiune în contra monarhiei și care vrea să o împingă pe Italia în războiu alături de tripla înțelegere. Această acțiune acum a ajuns la apogeu. Situația e foarte serioasă, dar e speranță, că guvernul italian va reuși să fie stăpân peste această acțiune.*

D. prim-ministru Salandra a trimis prefectilor din țară un ordin în care spune, că venindu-i la cunoștință știri despre manifestații și de-

Lusitania.

Scriș-am Doamne de multe-ori necroloage începând dela câni și sfârșind până la miniștri, căci condeiul nostru al poezilor este seismograful culturii, prin care trec simțite până la cele mai adânci fibre toate durerile și bucuriile lumestii. Și este firesc. Sufletul unui poet vede și simte lucruri, cari unui intelect rudimentar i-ar părea invizibile și față cu care ar rămânea rece și indispus — sufletul de poet este retorta adevăratei iubiri, prin care trec rafinate și cernute de neghina urei toate amănuntele vieții....

Nu este natural că în timp de pace poezii instrună lira pentru cutare domnișoară palidă, căreia i se dă poziția primejdioasă de-a fi Muză — și evident, în timp de războiu, poetul adevărat trebuie să-și calce pe inimă, să uite ochii albaștri seducători, buclele blonde parfumate, sinul fraged și ființa gingașă — din liră se face cel mai pretentios necrolog, strunele amorului amortesc ca firul de telegraf în uragan, cuvintele uleioase de patimă devin aspre lovituri de ciocan — și Tyrteu se face din fiecare ucenic al lui Apolon....

Adevărat, nu pe fiecare dintre noi poezii, ne cuprinde acelaș fior de aspră bestialitate și acelaș entuziasm de războiu — căci și între poezii există acrobați și afemeiați, pudici și galanți, enervati și fricoși. Sunt poezii, cari dacă n'ar fi

poetii, ar putea face pe luptătorii din circ, ori pe calfele de dugheană. Sunt iarăș alții, a căror subtilitate li uniformizează într'o atmosferă cu totul fantastică, în care nu există realități și dimensiuni, nu există nici consecvențe, dar nici parodizări.

Aceștia sunt poezii adevărați, „artiștii fără de scrupul” cum îi numea Molière. Poezii adevărați, chiar prin simțul lor de-a disprețui viața și micile ei năcăjeli — în actualul războiu nu vor vedea decât un conflict între capitalul nordic și sudic, un lanț de veleități între anumite coterii materialiste. Sunt unii naivi, cari se încred în romantismul luptelor aceste triviale și bestiale, cum este Romain Rolland, Materlinck și Gerhart Hauptmann, dar cei mai mari poezii ai lumii au rămas străini față cu acțiunile războinice. Oamenii moderni sunt în curat că războaiele pentru ideal intră în domeniul fanteziei. Războaiele moderne sunt urmările transacțiilor fericite ori puțin fericite ale diplomației. Putin este rolul care îl joacă marile masse ale poporului în inscenarea războiului — deci evident că reprezentantul unei culturi, un poet, care exprimă colectiv senzațiile cele mai sublimale ale omeniei — nu se poate entuziasma de teoriile distrugerii.

Principiile acestea le aflăm sustinute nu numai la artiști, ci la cei mai distinși cugetători ai națiunilor.

Cugetătorii mari ai popoarelor au fost nu numai susținătorii, dar și apărătorii progresului.

Un Shakespeare nu s'ar identifica niciodată cu Churchill și nici un Tolstoi nu perora ca un Sassonow. Un Goethe nu avea aceleași tendințe de imperialism nesăbuit — și sunt convins că toată Germania regretă din inimă distrugerea catedralei din Reims, cum nu cred că s'ar afla un spirit luminat în Franța, care ar dori ca toate muzeele din München și Dresda să fie distruse, numai pentru că reprezintă genialitatea unui neam teuton.

Chiar sub raportul acestor idei, mi se va permite și mie a regreta din inimă scufundarea minunatului vapor englezesc „Lusitania”, care era în întreaga lui alcătuire o glorie a tehnicii moderne.

Era o clădire, care plutea pe apă, ca să simbolizeze geniul creator — și de zece-ori vinovați sunt Englezii, cari l'au târît în luptă.

teriorări de locuințe comise împotriva supușilor străini, ordonează cea mai circumspectă apărare pe seama persoanei și averii acestor supuși. Cea mai principală datorie a unui popor civilizat este — spune d. Salandra în acest ordin —, că între orice împrejurări să se abțină dela orice acte de violență. Guvernul e hotărât să fie respectat acest ordin al său.

După consiliul de miniștri care s'a ținut alături, Duminecă, ministrul de externe d. Sonnino a avut o întrevedere cu prințul Bülow, ambasadorul german la Roma, apoi a avut convorbiri cu prințul Ghika, ministrul României și cu ambasadorul austro-ungar baronul Macchio.

Se anunță din Milano: Primul-ministru d. Salandra, care s'a întors dela Villa Adda, Sâmbătă dimineața a mers direct la Consulta, unde a avut o lungă întrevedere cu d. Sonnino. La această întrevedere au fost de față și ambasadorul englez precum și consilierii ambasadelor rusă și franceză. Mai târziu a sosit și ambasadorul francez d. Barrère, care singur a consătuțuit cu cei doi miniștri. Apoi d. Salandra însoțit de d. Sonnino a plecat la Monte Citorio, unde s'a ținut un consiliu de miniștri. După amiază, după acest consiliu, ministrul de război d. Zupeli a avut o întrevedere cu șeful statului major al armatei d. Cadorna și cu d. Martini, ministrul coloniilor, în chestia răscoalelor din Tripolitania și din Libia. Au decis să se trimească în Tripolitania patru noi batalioane împotriva răsculaților. Ministrul de război a declarat, că deocamdată guvernul nu va da nici un comunicat despre răscoala din Tripolitania.

„Petit Parisien” află din Roma, că după un comunicat al Monitorului oficial italian regele a trimis ministrului de război un ordin ca nimeni din cei cari în prezent sunt sub arme nu pot primi concediu.

Se anunță din Niș: Primul-ministru d. Pașici a declarat în Scupștină, că guvernul sârb n'are cunoștință oficială despre tratativele ce se urmează între marile puteri și Italia. D. Pașici are speranța că Italia va respecta la Adriatică principiul naționalităților și că Italia nu va face nimic ce ar produce neînțelegeri între interesele slave și italiene.

După cum se anunță din Klagenfurt, a avut loc acolo o sedință a Uniunii pentru circulația străinilor în Carintia. Președintele uniunii, deputatul în Reichstag și în dietă, Dobeinig, a semnalat răspândirea diferitelor șvonuri intenționate ca o gravă vătămare a țărilor austriace avizate la circulația străinilor. Adunarea a votat rezoluțiunea, ca să se adreseze telegrafic o rugămintă urgentă primului ministru austriac, Stürgh, ca acesta să se împotrivescă în mod autoritar tuturor șvonurilor neliniștitoare și să binevoiască să declare în mod oficial că se pot cerceta fără grije și în anul curent cunoscutele localități, băi și stațiuni de vilegiatură în țăările alpine, mai ales în Carintia și Tirol.

Se înțelege, că aci este vorba de relațiunile dintre Austro-Ungaria și Italia.

Nu știm, dacă contele Stürgh este acum în poziție, după o înțelegere cu baronul Burian, să satisfacă fără întârziere cererea uniunii pentru Carintia. Într'adevăr se știe, că negocierile dintre Austro-Ungaria și Italia nu s'au terminat până acum. Dar credem, că putem exprima părerea, că nu există nici un motiv pentru o interpretare „nervoasă” a relațiunilor austro-ungaro-italiene. De sigur lungă durată a negocierilor este o probă de răbdare, dar trebuie să luăm în considerare, că tocmai negocierile pregătitoare au cerut mult timp și că acum răpesc mult timp explicațiunile

altă parte nu trebuie trecut cu vederea, că scopul urmărit de amândouă părțile este foarte mare, fiind vorba să se transforme într-o prietenie strânsă și durabilă relațiunile între Austro-Ungaria și Italia, să se înlăture odată pentru totdeauna oarecari nimicuri, cari adeseori aveau un efect turburător, și astfel să se așeze din nou tripla alianță pe baze absolut sigure și solide, după putința omenească.

De aceea le revine oamenilor de stat ai Austro-Ungariei și Italiei problema grea, dar foarte multumitoare, să ajungă la o înțelegere liberă pe cât e posibil de așa numitele „rezerve tacite” de orice fel.

Comunitatea firească de interese între Austro-Ungaria și Italia în Mediterana, se poate

considera cu drept cuvânt ca o garanție pentru reușita unei astfel de înțelegeri. Este însă evident că pentru a se efectua numita comunitate de interese, este de dorit în gradul cel mai înalt, o înțelegere amicală, care să mulțumească deopotrivă amândouă puterile asupra sferelor lor de putere și interese cu deosebire în Adriatică. (Z.)

Cum ne plagiază.

Pe vremea când a apărut „Albumul pentru cusături și țesături românești” s'a cristalizat la noi părerea că ornamentica noastră este influențată de cea slavă și că Slavii au chiar aceleași motive decorative ca și noi.

Am susținut și eu această părere ca și toată lumea care nu avea posibilitatea să-i controleze temeinicia. Ani de-a rândul am căutat însă a folosi orice ocaziune să pot găsi o orientare în chestia asta care mi s'a părut interesantă și merituoasă, iar azi dacă și nu am ajuns încă să văd clar de tot dreptatea, totuși o simțesc și pot prezenta cetitorilor pe cari îi interesează un schelet pe care-l va putea ușor umplea ori și cine.

Incepem cu Rusia. În „The Studio” a apărut Nr.-ul special cu sute de ilustrațiuni „Peasant Art of Russia” (Grest Russia, Ukraina, Poland, Lithuania). Toată arta imperiului rusesc este descrisă și ilustrată în lucrarea aceasta la care a colaborat și contele Bobrinsky cu mai mulți principii ruși; nu este însă nimic măcar asemănător cu arta românească până la patru „Embroidered Blouses from South Ukraine” și câteva porturi din Tula. Însă cine nu știe ce este „South Ukraine” — este Basarabia și „Embroidered blouses” sunt spăcele, cămeși cusute de românele noastre din Basarabia.

Mergem mai departe. Pe vremea încordării politice cu Serbia în 1909, dacă nu mă înșel, a apărut aici în Viena în „Simplicissimus” un desen, un porc pe care călărea o sârboaică. Foaia cehilor „Volny Smery” a luat femeia sârbă în apărare în articolul „Srboskozena” și arată ce lucruri minunate ies din mâna sârboaiicei reproducând oprege din jurul Vârșetului și cusături din Carintia.

Cred că și aci suntem în curat. În muzeul etnografic din Viena sunt expuse minunate produse ale „Slavilor de sud” din Bosnia, giuvaere și sculptură în lemn. Mi-a cam bătut la ochi însă că stilul lor seamănă de minune cu produsele Macedo-românilor din cari au reprodus unele, frumoasele „Almanachuri Macedo-Române” cari păcat că nu mai apar. Colegi din Bosnia și d. consilier Isidor Socoleanu, precum și d. general Al. Lupu îmi istorisesc însă că aceste produse sunt ale așa numitelor „Caravlasii” cari vorbesc românește și sunt Români.

În sfârșit este știut că în Tirol cele mai frumoase lucruri sunt produsele „Ladinilor” și chiar statul austriac a înființat acolo o școală de lemnărit „ladină” ca și cea slovăcească în Zakopane și cea românească din Câmpulung. Între cunoscuții mei sunt doi domni, d. Vidu și d. general Lupu, cari au deosebită simpatie pentru arta italiană, și astfel după ce continuu mi s'a atras atențiunea asupra artei poporului italian am căutat să cunosc produsele fraților mai mari ai noștri.

Ce surpriză am avut când primii niște fotografii cu portul național din Catauzaro Calabria. În primul moment credeam, că sunt fotografii dela vre-un târg din Caransebeș, unde cobor de pe valea Hațegului române imbrăcate în cele mai pitorești costume.

Mai amintesc numai că și în muzeul „Cesko-Slovensky” din Praga am găsit mobile românești din Moravia Austriei.

În anul trecut mă angajasem să adun porturile românești din Banat în fotografii și aquarele pe seama Astrei, și credeam că voi mântui repede lucrarea. Materialul crește însă ca o lavină și este o plăcere să întâmpini surprizele ce-ți vin zi de zi.

Nu mă voiu grăbi, căci o judecată prematură strică mai mult decât ignoranța. Nici nu mă mir că ne cunoaștem încă, doar până la temeinicia absolut necesară se cere mult studiu și noi n'avem la spatele nostru secolii de muncă

culturală. Nici „conducătorii intelectuali” ai statului nostru nu stau mai bine, dacă nu mai rău chiar.

Luna trecută trecusem prin Seghedin și m'am oprit să văd muzeul, în special secția etnografică. Între altele văd și o fruntărie cum îi zic în Seghedin, „napsugaras”. Intorc la Viena și primesc „Art Zakopane”, un album al artei slovăcești din Carpați. Ce surpriză când găsim fruntăria din muzeul Seghedinului pe toate casele Slovacilor. Nici o îndoială că este un element arhitectonic venit pe Tisa cu plutații Slovaci, și în muzeul din Seghedin se păstrează astfel un document prețios al netemeinicii etnografilor unguri cari nu-și cunosc nici poporul din patrie întreg.

Ca să nu mai lungesc vorba închei cu un apel către dnii cari obicinuesc să scrie despre corcirea portului notsru, rugându-i să fie mai precauți. Într-o comună din Banat să încearcă „popularizarea” portului seliștenesc, într-alt loc, scrie un domn (Foaia Oraviței) că „trebuie înfierați conducătorii” pentru că poporul poartă catifea și coasă cu mătasă. Mai mult decât s'a făcut (Vezi minunatele pastorale ale P. S. LL. dd. episcopi din Caransebeș și Arad) nu se poate și nu este permis să se facă. A înjură dragul înjurăturii este cum a zis cu o ocaziune un bătrân cu mari experiențe „harakiri național” și Doamne câtă dreptate a avut. Pentru ce nu putem fi noi mai temeinici și mai precauți în formarea judecății?

Conducătorii, dacă dau cu ochii de păreri temenice de bună seamă le iau în considerare și fără să fie înfierăți, — dar să nu facem pașuri ca și statuele în barocul ieuit.

Al. S. Iorga.

Presă rusească despre atitudinea Bulgariei.

— Un articol al lui „Ruskoe Slovo”. —

Presă rusească de toate nuanțele în frunte cu cea oficioasă, continuă să atace cu multă violență Bulgaria, din cauza că această țară a refuzat cu tenacitate, să serve de instrument Rusiei, pentru a se instala atotputernică și în Balcani.

Așa oficiosul „Ruskoe Slovo” ce apare la Moscova, ocupându-se de atitudinea Bulgariei față de evenimentele la ordinea zilei, scrie următoarele:

„Optimismul din ultimul timp al diplomaților triplei înțelegeri din Sofia, în ceea ce privește atitudinea viitoare a Bulgariei a dispărut cu desăvârșire, luându-i locul un pesimism greoi și cu adevărat îngrijitor. Pesimismul acesta se datorește inclusiv faptului, că amestecul Bulgariei în războiul actual, a fost din nou amânat și pentru multă vreme. Căci în adevăr, după cum se prezintă lucrurile acum intrarea Bulgariei în acțiune contra Turciei e cu desăvârșire exclusă, înainte de fortarea Dardanelelor, sau de o victorie rusă decisivă în munții Carpați.

E drept că d. Radoslawoff în calitate de prim ministru Bulgar continuă să ne dea din când în când promisiuni, dar nimeni nu le poate crede, cu atât mai mult cu cât există dovezi palpabile, că asemenea promisiuni și poate chiar și mai concise, se dau în același timp și diplomației germano-austro-ungară.

De altfel d. Radoslawoff nici nu are autoritatea necesară pentru a-și impune punctul său de vedere în politică externă, deoarece în Bulgaria sunt alții cari dictează, impunând din umbră atitudinea de urmat a statului, față de evenimentele la ordinea zilei.

În afară de aceasta o parte de miniștrii în frunte cu d. Tonceff, fiind partizani hotărâți ai Austro-Ungariei promisiunile dlui Radoslawoff chiar sincere dacă ar fi, nu pot fi transformate în fapt, întrucât s'ar lovi de opunerea energică a însăși colaboratorilor săi, cari sprijiniți și de regele Ferdinand, vor continua să impună și în viitor politica actuală de neutralitate binevoitoare Turciei.

Din această cauză cercurile autorizate ruse, au credință că Bulgaria nu își va schimba atitudinea decât forțată prin măsuri drastice de tripla înțelegere care să o pue în alternativă

sau să intre în războiu contra Turciei sau să se declare public dușmana Rusiei.

Dacă aceste măsuri ar întârzia să se producă, trebuie să se știe că și atitudinea de astăzi a Bulgariei, se va prelungi la sfârșit.”

Din Grecia.

Ziarul grec „*Patris*” din Atena, scrie următoarele în legătură cu tratativele diplomatice ce se urmează actualmente între Grecia și tripla înțelegere:

„Când d. *Zographos* s'a hotărât să reia tratativele cu tripla înțelegere — un moment întrerupte — și când ministrul nostru de externe s'a convins punctualmente despre rezultatul acestor tratative, a lăsat să se înțeleagă, în mod distinct, condițiunile puse de Grecia.

În vederea tratatelor ce vor urma, după cunoașterea condițiilor Greciei, principele George însărcinat special cu conducerea acestor tratative s'a dus la Paris, unde va rămâne până se vor termina.

Condițiunile formulate de Grecia sunt de două categorii: politice și militare. În ce privește propunerile de compensațiune teritorială ele rezidă în acele formulate de d. *Venizelos*.

...În timpul tratatelor ce se vor urma, se va căuta să se cunoască cu precizie atitudinea Italiei, în cazul intrării Greciei în acțiune, cum și asupra pretențiilor ei în Asia mică.

Guvernul nostru, bine înțeles, după informațiunile ce le are, e în situația de a putea afirma relativ la compensațiile deținute de Italia în Asia mică, că acestea nu ating sferelor celor pretinse de Grecia. așa că o neînțelegere în această direcție e exclusă cu desăvârșire.”

Un redactor al lui „*L'Independant*” a întâlnit în Salonici pe *Hubert Jacques*, colaboratorul lui „*Information*”, care i-a spus că a fost primit în audiență la regele Greciei și a avut o lungă convorbire și cu ministrul de externe, d. *Zografos*.

— Regele m'a primit într-o audiență care a ținut aproape o oră — a spus ziaristul. Și-a exprimat regretul pentru faptul că presa franceză i-a interpretat greșit discursul pe care el, regele, l'a rostit în anul 1904 la Potsdam. Mi-a vorbit apoi și despre chestiile politice interne și externe a Greciei. Regele a declarat, că *Grecia își va păstra neutralitatea până când o vor permite această interesele țării*.

— Înainte de audiența mea la rege am făcut o vizită ministrului de externe d. *Zografos*, care mi-a declarat, că *politica dlui Venizelos în parte corespunde cu politica actualului guvern*, dar o deosebeste mult oportunitatea dlui *Venizelos*.

Și d. *Venizelos* n'a făcut altceva — mi-a declarat d. *Zografos* — decât a continuat tradiționala politică a Greciei, care e amicală și față de Franța.

— Ce privește atitudinea Greciei — a spus ziaristul francez — părerea dlui *Zografos* e, că țara va ieși din neutralitate când aceasta o vor cere evenimentele.

— *Atunci, când va fi amenințată existența Turciei* — mi-a declarat d. *Zografos* — *și Grecia va fi silită să intervină*.

În cercurile politice din Atena se atribuie mare importanță consiliului de miniștri care s'a ținut Sâmbătă, la care au luat parte și *comandanții de trupe*. Consiliul a desbătut chestii interne, situația militară și chestii externe.

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 10 Maiu. — Se comunică dela cartierul general:

A treia armată rusească respinsă din vestul Galiției și din Carpați cu mari pierderi pentru ea, cedând presiunii de două părți cu forțele ei principale este strănitorită pe terenul dela Sanok și Lisko. Armatele aliate continuă a înainta cu efect asupra acestei mase; din spre vest au forțat trecerea peste Wisloka, iar spre sud au atins linia Dwernik—Baligrod—Bukovsko.

În flancul nordic al frontului vest-galițian trupe din Austria superioară, din Salzburg și din Tirol au ocupat ieri cu asalt mai multe localități situate spre est și nord-est dela Debitza.

Numărul prizonierilor capturați în vestul Galiției se cifrează la 80 mii. La aceștia se mai adaugă peste vre-o 20 mii prizonieri capturați în cursul urmăririi din Carpați.

Cea de a treia armată rusească, care se compunea din cinci corpuri de armată (corp. IX, X, XII, XXIV și III caucaziene), precum și din mai multe divizii de rezerve, în urmare numai în prizonieri a pierdut peste 100 mii oameni. Adăugând la această cifră morții și răniții, întreagă pierderea se poate cifra la cel puțin 150 mii oameni. Din materialul de războiu, despre ce nici acum nu avem date sigure, până acum am însemnat 60 tunuri și 200 mitraliere.

În sudostul Galiției luptele sunt în curgere. Printr'un contraatac dat asupra înălțimilor spre sudost dela Ottynia am respins un mare grup al inamicului.

Berlin, 10 Maiu. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe teatrul occidental: La litoral am progresat în dune. Spre Nieuport am ocupat mai multe tranșee și am capturat mitraliere. Un atac al inamicului dat ieri seară a progresat până la Lombartzyde, dar apoi l'am respins complot pe inamic.

Spre sudvest dela Lille s'a început marea ofensivă franco-engleză, pe care o așteptăm ca o revanșă la succesul nostru obținut în Galiția. Ofensiva se da contra pozițiilor noastre situate spre est dela Fléubay, spre est dela Richebourg, spre est dela Vernelles în Ablein, la Carency, la Nieuville și la St. Laurentus de lângă Arras. Inamicul, Francezii, precum și Englezii albi și colorați, au aruncat în luptă cel puțin patru noi corpuri de armată, afară de forțele întrebuintate de mai multă vreme pe acest front. Cu toate acestea aproape toate repetițiile atacuri le-am respins cu foarte mari pierderi pentru inamic. Mai ales se poate afirma aceasta relativ la tentativele de atac ale Englezilor. Am capturat vre-o 500 prizonieri. Inamicul a reușit să se instăpânească numai în tranșeele noastre prime dela Carency, în regiunea Nieuville. Contraatac e în curgere.

Spre nord dela Steinbruck, în șesul râului Fecht, printr'un atac am isgonit pe inamicul care sub vâlul cetei dese se cuibărise în fața nemijlocitelor noastre poziții și i-am distrus tranșeele. Un dirijabil al nostru azi dimineață a aruncat câteva bombe asupra localității fortificate Southland, la îmbucătura râului Themse.

Pe teatrul oriental: Deși inamicul cu mari forțe a-duse în grabă în mai multe rânduri cu trenul sau pe jos încercase oprirea urmăririi din partea noastră, trupele aliate aparținătoare grupului de armată de sub comanda general-oberst. Mackensen ieri am respins pe inamic din poziție în poziție; am capturat peste 12 mii prizonieri și mult material de războiu. Cu aceștia numărul prizonierilor capturați dela 2 Maiu încoace de către acest grup de armată se cifrează peste 80 mii. Avangardele noastre sunt în apropiere de sectorul Stebnitza, au atins Prztzanki, precum și cursul inferior al râului Wisloka. Urmărirea se continuă.

Constantinopol, 10 Maiu. — Se comunică dela cartierul general: Flota inamică n'a mai încercat să atace strâmțorile. Inamicul, care mai deține încă o mică fâșie din litoral la Sed-il-Bar, cu mari întăriri a încercat ieri să-și continue aci infructuoasele atacuri. Lupta a ținut până la miezul nopții. Am alungat iarăș pe inamic în zona lui de debarcare. Cu acest prilej inamicul a suferit pierderi grave.

Pe celelalte teatre de operațiuni nu se semnalează evenimente importante.

Comunicat rusec.

Berlin. — „Ag. Wolff” află pe cale particulară: Statul-major rus comunică cu data 7 Maiu:

În 5 Maiu la Libau s'a datins o luptă pe mare cu torpiloare germane. La Beisagola, spre sud dela Mitau s'a

dat o luptă care s'a terminat favorabil pentru noi. În seara de 4 Maiu am respins un violent atac german, care a fost pregătit printr'un puternic duel de artilerie ce a durat o oră și jumătate, dat contra noastră pe malul drept al râului Orzivo. Am pricinuit inamicului pierderi grave. Spre est dela calea ferată ce duce spre Mlava printr'o înaintare rapidă am reușit să ocupăm ferma Ponnany. În ziua de 5 Maiu inamicul timp de cinci ore încontinuu a dat zadarnice contratacuri împotriva noastră. În fața fermei, care a rămas în mâinile noastre, inamicul a lăsat aproape 1000 morți. Pe malul vestic al Vistulei nici o schimbare.

În Galiția lupta dela 5 Maiu între Vistula și Carpați a continuat cu mare îndârjire. Inamicul a introdus pe linia de foc de pe malul drept al Dunaieului noi forțe sprijinite pe artilerie. Superioritatea artileriei grele a inamicului a pricinuit pagube considerabile în rândurile trupelor noastre, dar și inamicul a suferit mult la atacuri în urma efectului șrapnelor și a mitralierelor noastre. În 4 Maiu în direcția Stryj am progresat la Makuvka; am capturat 2000 soldați și 40 ofițeri. Am respins pe inamic pe un teren considerabil. În dimineața zilei de 5 Maiu pe cursul superior al râului Lomnița am obținut succese.

Acțiunea flotei rusești împotriva Bosforului.

Petrograd. — *Flota rusească a încercat din nou să pătrundă în Bostor, dar fără rezultat. Vasele rusești au bombardat timp de mai multe ore fortificațiile turcești ce se găsesc de-a lungul țărmului superior dela Ceatalgea și întăriturile dela Kara-Burnu.*

Nota americăi în chestia Lusitaniei.

Amsterdam. — Din Londra se anunță: *Oficiul de externe al Statelor-Unite a făcut întrebări la guvernul german în chestia torpilărilor Lusitaniei. Oficiul de externe american accentuează în nota sa, că cere un raport făcut în baza raportului făcut de comandantul submarinului, care a torpilat Lusitania.*

Roma. — Carison, ministrul de războiu al Americăi, care făcea o călătorie de inspecție prin Tenese, și-a întrerupt călătoria, întorcându-se acasă.

Bubuituri de tunuri în Marea Baltică.

Copenhaga. — Joia trecută s'au auzit pe țărmul sudic al insulei Laaland bubuituri de tunuri extraordinar de violente, dinspre Fehrmann-Belt. Bubuiturile au fost așa de puternice încât s'au cutremurat toate edificiile de pe țărm.

(Insula daneză Laaland se găsește în Marea Baltică. Între ea și țărmul german se întinde strâmțoarea de mare Fehrmann).

Conflictul dintre Japonia și China.

Londra. — Ambasada japoneză a primit din Tokio o telegramă oficială anunțând, că China a acceptat ultima notă ce i-a fost presintată de Japonia.

Bulgaria va ataca Grecia și Serbia.

Constantinopol. — *Semioticiosul otoman „Tasfir Etchehar”, ocupându-se într'un lung articol de fond de atitudinea viitoare a Bulgariei, spune că toate sforțările triplei înțelegeri de a țări această țară în aventură, vor rămâne fără nici un rezultat într'u cât idealul național al poporului bulgar tinde spre Macedonia, iar nici decum acolo unde dictează interesele Rusiei.*

Măsurile militare luate în ultimul timp la granița Greciei — spune „Tasfir Etchehar” — denotă până la evidență, contra cui anume se pregătește Bulgaria și cu cine se va lupta fie acum fie mai târziu.

Continuând „Tasfir Etchehar” după ce enumără pe larg motivele de ordin superior ce determină Bulgaria să rămână în expectativă, conchide cu arătarea că terminarea războiului actual va coincide după toate probabilitățile cu un atac bulgar contra Greciei și Serbiei, singurul gest militar a-greașt astăzi în Bulgaria.

În sprijinul acestei susțineri, ziarul otoman invocă declarațiunile tuturor oamenilor de stat bulgari, unanimi în a arăta că Macedonia trebuie și va fi ungară cum și măsurile militare luate în taină, în vederea realizării acestui atac, preparat în toate amănuntele lui.

Grecia chiamă noui trupe sub drapel.

Atena. — Consiliul de miniștri după cererea statului major, a hotărât încorporarea în rândurile armatei, a tuturor dispensaților aparținând contingentelor 1912, 1913, 1914 și 1915, cum și a acelor ce nu au satisfăcut legea recrutării, indiferent din ce anume motive. Incorporarea se va face pe termen de 2 ani. Numărul celor încorporați în conformitatea acestei hotărâri a consiliului de miniștri se ridică la 12.000 oameni.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 11 Maiu 1915.

Promovări. D. **Gheorghe Comșa**, absolvent al teologiei din Sibiu a fost promovat Dr. în drepturi, Sâmbătă 8 l. c. la universitatea din Budapesta.

— În 8 Mai a fost promovat Doctor în drepturi **preotul ort. Simeon Turtea din Săsăuș**. Felicitări!

A 2-a liturghie campestră pentru prizonierii ruși din Caransebeș. Este al 2-lea prilej, ce mi s'a dat ca să mă conving cât este de mare puterea bisericei asupra acelor, în cari se află intrupat sentimentul religiosității și evlaviei.

Joi, în 23 Aprilie a. c., adică în ziua serbării sf. mare mucenic George s'a săvârșit. a 2-a liturghie campestră prizonierilor ruși din Caransebeș; dar acum la recercarea comandașilor pastre militare ces. și reg. din localitate.

P. On. d. protopresbiter **Andrei Ghidiu** însoțit de diaconul **Pavel Magdescu** și de alți 4 elevi ai institutului teologic-pedagogic, au ieșit în fața locului, unde era pregătită masa pentru săvârșirea sf. liturghii.

Pravoslavnicii Ruși erau grupați în două coloane în jurul liturghisitorilor.

Dupăce s'a terminat proscmedia, părintele protopop **Andrei Ghidiu** prin talmăcitorii români basarabeni întreabă dacă pravoslavnicii Ruși ar avea voie să cânte: „Cristos Vosces”.

La moment ies din mulțime vre-o 20 feciori Ruși și cu ochii scăldați în lacrimi declară că ei vor să cânte nu numai „Christos a înviat”, ci dacă li se permite toate răspunsurile dela sf. liturghie, fiindcă sunt destoinici pentru aceasta.

Se dă binecuvântarea și dupăce liturghisitorii cântă „Christos a înviat”, răspund Rușii de trei ori „Cristos vosces”. E un moment acum că nu vezi altă decât șiroae de lacrimi de duioșie și mângâiere sufletească. Vocile Rușilor sunt metalice, sonore și cântarea armonioasă. Au cântat un heruvic și o priceasnă de toată frumusețea. La împărțirea anaforei fiecare Rus a dat expresiune mulțămitei lor, dupăce părintele protopop prin câteva cuvinte le-a arătat că la această liturghie am împărțit dragostea creștinească, preamărind noi pe Dumnezeu în limba noastră, iar ei Rușii laudând și mulțămind în limba lor slaveană.

La plecarea noastră dela locul unde s'a săvârșit sf. liturghie, Rușii veneau la bucătărie ca să li se împartă prânzul.

Ca la comandă cântau în corpore „Tatăl nostru” și apoi li se da mâncarea. Aceasta o repetesc la fiecare gustare. În privința aceasta feciorii noștri ar putea să învețe și urmeze frumosul obicei al Rușilor. (F. D.)

Congregațiunea ordinară de primăvară a comitatului Caraș-Severin, care de obicei se ținea în prima jumătate a lunii Maiu, a admis ministrul internelor, ca de astădată, să se convoace la un termin mai amânat, când va crede conducerea comitatensă de potrivit. (Dr.)

Oprirea insigniilor și steagurilor la alegeri. Luni, înainte de deschiderea ședinței camerei în ministerul de justiție a avut loc o conferință în chestia proiectelor justițiare, la care au luat parte reprezentanți ai tuturor partidelor marile opoziționale.

Privitor la proiectul despre iudicatura curială reprezentanții partidelor opoziționale au cerut ca spesele să fie șterse, iar insigniile și steagurile oprite la alegeri. Ministrul a aderat numai la dorința privitoare la oprirea insigniilor și a steagurilor.

Incendiu într-o casă de alienați. După știrile din Chicago într-o casă de alienați de acolo a izbucnit un mare incendiu. Un pavilion, unde erau internați 200 de alienați a ars de tot, bolnavii a fost aduși încă de vreme în siguranță. La înădușirea incendiului au dat sprijin pompierilor o mare parte din alienați.

Germanii arestați la Tenedo. Ziarul „Temps” publică o telegramă din Atena după care autoritățile engleze din Tenedo ar fi arestat acolo patru Germani suspecti de spionaj.

Pontoanele rusești din porturile bulgare ridicate de Ruși. Prin fața portului Galați au trecut spre Reni vapoarele ruse „Sf. Sergie” și „Graf Ignatiei”, remorcând trei pontoane ruse din porturile bulgare unde se află agențiile ruse de navigație.

Invățătorul Iulian Vulpe din Murani, care fiind înrolat în armată a fost și dânsul în fortăreața Przemyśl, e prizonier la Ruși. În prezent dsa e sănătos și e internat în orașul Kazan. Tot aci se află ca prizonier și preotul nostru d. **Virgil Popovici** din Ghiroda. Să ni-i aducă D-zeu în pace acasă.

În Viena a fost oprită vinderea de carne. Din Viena se anunță: Monitorul oficial publică 3 ordinațiuni ministeriale privitoare la vinderea de carne. Prima ordinațiune oprește în două zile ale săptămânei vinderea cărnii în măcelării și a cărnii ferte sau fripte în ospătării și pensioane. Pe particulari nu-i privește ordinațiunea. Opreliștea privește carnea de vită, vițel sau porc, excepționând măruntaiele: Creerii, ficatul, plămâni, inima. Având în vedere lipsa de ouă, ordinațiunea aceasta mai oprește și vinderea gălițelor sau carne de galițe. A doua ordinațiune suspendă opreliștea de exportare ordonată în diferitele provincii și cercuri administrative. Ordinațiunea restrânge tăierea vacilor de prăsilă și de lapte. Prin a treia ordinațiune se introduce pasul de vite obligator, urmărindu-se prin aceasta ridicarea prețurilor vitelor de către negustori.

Efectele bombardării orașului Ypres. „Times” anunță că Ypres, în urma ultimului bombardament a fost ras de pe fața pământului. Mai există o singură casă. În zilele critice de Sâmbătă și Duminecă Germanii au aruncat din obuziere și artileria grea granate și bombe de o mare forță explozivă și au acoperit cu o ploaie de focuri fiecare drum din oraș, pe care ar fi putut să sosească întăriri englezești. Poperinghe a suferit grav. Stațiunea căii ferate ce era ținta principală a atacului german a fost transformată într-un adevărat câmp de luptă.

Contingentul 1917 va fi chemat în Franța în luna Iulie. Se anunță că în Franța contingentul 1917 va fi chemat imediat după examinare, adică în luna Iulie.

Tragedia aviatorului Wittmann. După cum se anunță din Budapesta inginerul Wittmann, directorul fabricii de aeroplane din Budapesta, a căzut alaltăieri cu un aeroplan pe câmpul de aviație dela Aspern, găsindu-și moartea. Wittmann își câștigase anul trecut la meetingul de aviație din Viena un nume mondial, obținând premiul de 100 mii coroane în emulație de sbor planat. El stabilise recordul de înălțime pentru Ungaria cu 2460. Wittmann s'a născut în Solnoc și era în etate de 26 ani.

Profeții asupra războiului. „Journal des Débats” a publicat acum de curând, că o fetiță franceză a spus că a văzut, în somn, pe Maica Domnului care i-a anunțat că tatăl ei o să fie rănit în luptă, că ea o să moară după aceea și că războiul se va sfârși în Maiu. Și în adevăr, adaogă numitul organ de publicitate, fetița muri, după ce mai întâi primise acasă vestea că tatăl său fusese rănit. Mai rămâne acum să se vadă și dacă războiul se va sfârși atunci când a prevestit visătoarea, adică în luna trandafirilor în frumoasa lună Maiu.

Și, fiindcă profețiile se leagă între ele ca ciresile, mai iată încă una, ieșită acum și mai de curând la iveală. Prima a fost produsă în Franța, a doua e născută în Italia. Pe aceasta din urmă o face cunoscută lumii ziarul „Tribuna”.

Iată ce relevază a doua profeție: O fetiță — tot o fetiță — dela Ortona la Mare, a văzut în vis pe Maica Domnului din Constantino-

pol, icoană foarte venerată din biserica localității.

Sfânta fecioară i-a dat o salbă ce o purta la gât și i-a spus următoarele:

Ultima ora.

ÎN CURSUL SĂPTĂMĂNEI CURENTE SE VA DECIDE ASUPRA ATITUDINEI ITALIEI.

Roma. — Situația e îngrijitoare, dar nu disperată. În cursul acestei săptămâni guvernul italian va decide în mod definitiv în chestia atitudinii Italiei.

GUVERN NAȚIONAL ÎN ITALIA

Zürich. — Se svonește, că d. Giolitti, fost prim-ministru și d. Tittoni, fost ministru de externe vor intra în noul cabinet italian.

CONSILIU DE MINIȘTRI AUSTRIAC.

Viena. — S'a ținut aci un consiliu de miniștri prezidat de contele Stürgh, la care au participat toți membrii cabinetului.

TRUPE GRECEȘTI LA FRONTIERA BULGARIEI

Sofia. — Grecii trimit trupe la frontiera Bulgariei.

D. GIERS E AȘTEPTAT LA ROMA.

Roma. — D. de Giers e așteptat să sosească la Roma la 12 Maiu st. n.

POSTA ADMINISTRATIEI

Augustin Petruțiu, Bileca. Am primit 2.40 cor. în abonament până la 15 Mai a. c.

Dr. I. Vintilă, Feldpost 106. Am primit 14 cor. în abonament până la 30 Sept. a. c.

Romul Mermezan, Almaș. Am primit 9.40 cor. în abonament până la 31 Iulie a. c.

Ioan Pădurean, Șoimușulrom. Am primit 4 cor. în abonament până la 10 Mai a. c.

Zaharie Tătar, Pianul-sup. Am primit 7 cor. în abonament până la 30 Iunie a. c.

Redactor responsabil: Constantin Savu

Anunț.

Se caută pentru o întreprindere industrială

un absolvent al unei Academii de Comerț.

Se vor prefera Români. Etate până la 30 de ani, cu practică, liberi de armată, cunoscând limbele germană și franceză. Oferte sub A. la ziar.

(Da 2428—3)

La Librăria Concordia Arad, se află de vânzare propise (corecte) pentru examene. Suta bucati costă Cor. 1.20. Pentru porto să se adauge 30 fileri, recomandat 55 fileri.